

Luonnos 15.4.2024

VN/15413-2023/MMM-2

Valtioneuvoston asetus hevosten hyvinvoinnista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 12 §:n 3 momentin, 13 §:n 5 momentin, 17 §:n 3 momentin, 18 §:n 3 momentin, 20 §:n 5 momentin, 21 §:n 3 momentin, 33 §:n 4 momentin, 35 §:n 5 momentin ja 37 §:n 5 momentin nojalla:

1 § Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään eläinten hyvinvointivaatimuksista, joita on noudatettava hevosten pidossa muualla kuin eläintarhassa, sirkuksessa tai koe-eläinlaitoksessa. Mitä tässä asetuksessa säädetään hevostenpidosta, koskee myös ponien, aasien ja muiden karioeläinten pitoa.

2 § Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *tallilla* rakennusta, jossa hevosia pidetään joko yksittäiskarsinoissa tai ryhmäkarsinoissa;
- 2) *pihatolla* tilavaa hallimaista rakennusta, jossa hevosia pidetään ja joka suojaa hevosia sateelta ja tuulelta sekä tarjoaa hevosille kuivan makuutilan ja vapaan ulkoilumahdollisuuden;
- 3) *tarhalla* aidattua aluetta, johon hevonen päästetään jaloittelemaa, mukaan lukien laidunalueet, joissa hevoset jaloittelevat kasvukauden ulkopuolella;
- 4) *katetulla säänsuojalla* katosta, joka suojaa hevosta sateelta;
- 5) *imppauspannalla* hevosen kurkun ympärillä käytettävä pantaa, jonka tarkoitus on estää hevosen stereotyyppinen käytös, jossa hevonen nielee ilmaa ja
- 6) *turpahihnalla* hevosilla käytettävien suitsien osaa, joka kiinnitetään hevosen turvan ympärille kuolaimen ylä- tai alapuolelle. Turpahihna voi olla myös kaksiosainen, jolloin se kiinnitetään sekä kuolaimen ylä- että alapuolelle.

3 § Kohtelu, kielletyt ja sallitut välineet ja laitteet

Hevosen jalkojen sitominen yhteen on kielletty. Hevosen kytkeminen kuolaimista on kielletty. Imppauspannan käyttö on kielletty.

Hevosen varusteiden tulee olla hevoselle sopivat. Varusteiden valinnassa tulee pyrkiä siihen, että ne eivät aiheuta hevoselle ruhjeita tai hankaumia. Hevosen varusteiden huollosta tulee huolehtia.

Mikäli hevosen kieli joudutaan sitomaan, tulee sitomiseen käyttää kangasta tai nahkaa. Suitsien turpahihnan tulee olla niin löysä, että nenäluun ja turpahihnan väliin jää vähintään 1,5 cm.

4 § Sosiaaliset suhteet

Hevosella tulee olla näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriin tallissa ja pihatossa. Aasilla tulee olla lajitoverina aasi.

Edellä 1 momentissa säädetystä, voidaan poiketa, jos hevonen tai osa tallin hevosista on poissa lyhytaikaisesti. Lyhytaikaisella poissaololla tarkoitetaan hevosten tarhaukseen, liikuttamiseen, kilpailu- ja valmennusmatkoihin tai vastaaviin tilanteisiin liittyvää poissaoloa.

Edellä 1 momentissa säädetystä, voidaan poiketa myös, jos yhdestä tai useammasta hevosesta joudutaan äkillisesti luopumaan. Tämä poissaolo ei kuitenkaan saa ylittää kahdeksaa viikkoa.

Karsinoiden väliseinät tulee olla rakennettu siten, että hevosilla on mahdollisuus turpakosketukseen. Vaatimus turpakosketuksen mahdollistamisesta ei koske yksittäisen karsinan kaikkia väliseiniä.

Mitä 4 momentissa säädetään karsinoiden väliseinistä ei koske orikarsinoita, hevossairaaloitten talleja, karanteenitalleja eikä talleja, joissa hevoset viettävät lyhyitä aikoja kilpailu- tai valmennustapahtumiin liittyen.

5 § Lisävaatimukset varsojen sosiaalisille suhteille

Varsaa ei tule vieroittaa alle puolen vuoden ikäisenä. Vieroituksen tulee tapahtua vaiheittainen.

Edellä 1 momentissa säädetystä, voidaan poiketa eläinlääketieteellisistä syistä, jos tamman tai varsan terveys sitä edellyttää.

Alle 2-vuotiaalla hevosella tulee olla tarhassa ja laitumella vähintään yksi toinen hevonen seuranaan. Tästä voidaan poiketa, jos hevoset ovat kengitettyjä ja vaarana on, että ne vahingoittavat toisiaan. Ori- ja tammavarsat tulee pitää erillään viimeistään siitä hetkestä, kun ne ovat vuoden ikäisiä.

6 § Hevosen hoito

Hevonen tulee totuttaa käsittelyyn varhaisella iällä. Hevosen puhtaudesta tulee huolehtia. Hevosen kaviot tulee puhdistaa säännöllisesti ja tarkistaa samalla, että ihossa ei ole haavoja, ruhjeita tai loisia. Hevosen kaviot tulee vuolla säännöllisesti sekä kengittää tarvittaessa.

Jos hevosella käytetään kuolaimia, tulee hevosen suun limakalvojen kunto tarkastaa säännöllisesti. Kuolaimia ei tule käyttää, jos hevosella havaitaan tarkastuksen yhteydessä suussa haavoja tai ruhjeita.

Hevosen hampaat tulee tarkastaa säännöllisesti ja tarvittaessa hoitaa. Hevosen perusterveydenhuollosta tulee huolehtia.

7 § Ruokinta ja juotto

Juoma-automaatteja käytettäessä tulee automaatissa veden virtausnopeuden olla vähintään 8 litraa minuutissa. Hevosella tulee olla vettä jatkuvasti saatavilla laitumella ja tarhassa sulan veden aikaan. Pakkaskaudella tulee hevoselle tarjota vettä tarhassa vähintään neljän tunnin välein.

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 21 §:ssä säädetään hevosten veden saannista pysyvässä pitopaikassa.

Ruokinnan tulee täyttää hevosen ravitsemukselliset ja ruokintafysiologiset tarpeet. Ruokinnan muutosten tulee tapahtua asteittain. Hevosen tulee saada karkearehua riittävästi. Karkearehun saanti tulee järjestää siten, ettei hevonen ole ilman karkearehua yhtäjaksoisesti yli kuutta tuntia.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä vedensaantia ja ruokintaa koskevista vaatimuksista voidaan poiketa eläinlääketieteellistä syistä.

8 § Hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen

Jokaisella hevosella tulee olla pitopaikka tallissa tai pihatossa. Tallissa ja pihatossa tulee huolehtia riittävästä kuivituksesta. Kuiviketta tulee olla niin paljon, että hevonen ei kastu virtsaan eikä sen iho rikkoonnu sen käydessä makuulle. Hevosen hyvinvointi tulee tarkastaa päivittäin.

Hevonen tulee ottaa sisälle talliin tarhasta tai laitumelta, mikäli olosuhteet sitä vaativat. Hevosta ei kuitenkaan tarvitse ottaa sisälle, jos tarhassa tai laitumella on säänsuoja, jossa on riittävästi tilaa kaikille hevosille.

Hevoselle tulee tarjota mahdollisuus riittävään lepoon makuultaan. Jos olosuhteet eivät tarhassa tai laitumella tarjota hevoselle mahdollisuutta riittävään lepoon makuultaan, tulee hevoselle tarjota mahdollisuus riittävään lepoon makuultaan tallissa tai pihatossa.

9 § Hevosen tarhaus ja laiduntaminen

Hevosella tulee olla mahdollisuus vapaaseen jaloitteluun ulkotarhassa tai laitumella päivittäin.

Edellä 1 momentissa säädetystä voidaan poiketa eläinlääketieteellisistä syistä, hevosten kilpailu- ja valmennustapahtumien aikana tai poikkeuksellisissa sääolosuhteissa.

10 § Laitumia ja tarhoja koskevat vaatimukset

Laitumien ja tarhojen aitaamiseen käytettyjen rakenteiden tulee olla hevoselle turvallisia eikä niissä saa käyttää piikkilankaa. Aitauksen on oltava helposti hevosen havaittavissa. Aitauksessa ei saa olla ahtaita tai teräviä kulmia.

Tarhan pohjan tulee olla pitävä. Hevosen tulee voida keliolosuhteista riippumatta vähintään seistä tarhassa paikassa, jossa sen kaviot eivät uppoa mutaan. Lanta tulee kerätä tarhasta säännöllisesti.

Tarhan säänsuojan tulee olla rakennettu siten, että siinä on katos ja vähintään kaksi seinää. Laitumella säänsuojaksi riittää luonnon puusto. Aasilla tulee olla laitumella ja tarhassa aina rakennettu säänsuoja.

Mikäli tarhan aitaamiseen käytetään lankaa, jossa virtaa sähkö, tulee tarhan olla kooltaan vähintään 400 m².

Uusien talli- ja pihattorakennusten yhteydessä olevien tarhojen tulee olla vähintään 800 m². Hevosta kohden tulee tilaa olla vähintään 330 m², jos tarhassa pidetään useita hevosia. Uutena tallina tai pihattona pidetään myös sellaista tallia tai pihattoa, jossa ei ole pidetty hevosia

viimeisen 10 vuoden aikana. Sellaiseen tallin tai pihaton rakennus- ja peruskorjaushankkeeseen, jonka rakennuslupa on ollut vireillä ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovelletaan kuitenkin tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

11 § Tallin ja pihaton ja niihin liittyvien tilojen yleiset vaatimukset

Ruokinta-astioiden ja juoma-astioiden puhtaudesta tulee huolehtia. Tallin ja pihaton seinien sisäpintojen on oltava helposti puhtaana pidettäviä ja tarvittaessa desinfioitavissa. Pintakäsittelyyn ei saa käyttää puunsuoja-aineita, maaleja tai muita aineita siten, että ne voivat aiheuttaa hevoselle myrkytyksen.

Sähköjohdot ja -laitteet sekä muut välineet on sijoitettava siten, että ne eivät aiheuta hevoselle vahingoittumisen vaaraa. Sähkökatkojen varalle tulee olla suunnitelma.

Tallin ja pihaton seinät ja lattia on pidettävä kunnossa ja puhtaina, siten että ne eivät vahingoita hevosta eivätkä vaaranna sen terveyttä eikä hyvinvointia. Käytävien on oltava sellaisia, että hevonen pääsee esteettä liikkumaan ja että liukastumisen vaara on mahdollisimman vähäinen.

Tallissa, pihatossa ja niiden yhteydessä olevassa rehuvarastossa ja lantalassa on huolehdittava jyrksijöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta.

Karsinoiden ja pihatoiden tilavaatimuksista säädetään liitteessä 1.

12 § Tallin ilmanvaihto

Tallissa tulee huolehtia hyvästä ilmanvaihdosta siten, että talli-ilman hiilidioksidi-, ammoniakki-, rikkidioksidi tai pölypitoisuudet eivät nouse haitallisen korkealle. Lämpöeristetyissä talleissa tulee myös huolehtia, että talli-ilman kosteus ei nouse haitallisen korkealle.

13 § Pihattoa koskevat erityisvaatimukset

Pihatossa tulee olla katto ja neljä seinää, jotka eivät ole avoimia seinän alaosasta. Pihatton oviaukossa tulee olla tuulensuoja. Makuupaikkojen tulee olla suojassa tuulelta ja sateelta. Pihatton tulee olla suunniteltu siten, että lauman alempiarvoiset hevoset pääsevät kulkemaan sisälle ja ulos.

Kaikkien hevosten tulee mahtua syömään pihatossa samanaikaisesti. Pihatossa tulee olla mahdollisuus kytkeä hevoset ruokinnan ajaksi. Pihatton kuivitetun makuualustan tulee mahdollistaa kaikkien hevosten makaaminen samanaikaisesti.

14 § Siirtymäsäädökset

Tämän asetuksen voimaan tullessa toiminnassa oleviin talleihin ja talleihin, joiden rakennuslupa on ollut vireillä ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovelletaan liitteen 1 kohdan 1 vaatimuksia säkäkorkeudeltaan yli 170 cm olevien hevosten yksittäiskarsinoiden osalta 1 päivästä tammikuuta 2035.

Tämän asetuksen voimaan tullessa toiminnassa olevien oleviin pihattoihin ja pihattoihin, joiden rakennuslupa on ollut vireillä ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovelletaan liitteen 1 kohdan 2 vaatimusta pihattojen vähimmäiskoosta 1 päivästä tammikuuta 2030.

Tämän asetuksen 4 §:n 4 momentin vaatimusta, jonka mukaan karsinoiden väliseinät tulee olla rakennettu siten, hevosilla on mahdollisuus turpakosketukseen, sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2030.

Tämän asetuksen 5 §:n 1 momentin vaatimusta, jonka mukaan varsaa ei tule vieroittaa alle puolen vuoden ikäisenä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2030.

Tämän asetuksen 7 §:n 2 momentin vaatimusta, jonka mukaan karkearehun saanti tulee järjestää siten, ettei hevonen ole ilman karkearehua yhtäjaksoisesti yli kuutta tuntia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2029.

15 § Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1.1.2025.

Tällä asetuksella kumotaan hevosten suojelusta annettu valtioneuvoston asetus (588/2010).

Liite 1

1) Hevosten yksittäiskarsinan vähimmäiskoko

Säkäkorkeus cm	Karsinan koko m ²
Enintään 108	4,0
yli 108 mutta enintään 130	5,0
yli 130 mutta enintään 140	6,0
yli 140 mutta enintään 148	7,0
yli 148 mutta enintään 160	8,0
yli 160 mutta enintään 170	9,0
yli 170 mutta enintään 180	10,0
yli 180	11,0

2) Ryhmässä pidettävät hevoset

Taulukko. Ryhmässä pidettävien hevosten ryhmäkarsinan ja pihaton makuuhallin vähimmäiskoko hevosta kohden:

Täysikasvuinen hevonen	Yksittäiskarsinan pinta-ala
12-24 kk ikäinen nuori hevonen	75 % yksittäiskarsinan pinta-alasta
Alle 12 kk ikäinen varsa	50 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

Hevosten karsinoiden korkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5. Tallin ja pihaton sisäkorkeuden on oltava kuitenkin aina vähintään 2,2 m. sisäkorkeutta laskettaessa rakennuksessa normaalisti tarvittavia kantavia rakenteita, valaisimia, vesiputkia, ilmanvaihtoputkia tai muita vastaavia laitteita ei oteta huomioon. Vähimmäiskorkeudesta voidaan poiketa enintään kaksi prosenttia.

Karsinassa sijaitsevan heinäautomaatin vaatimaa tilaa ei vähennetä karsinan pinta-alasta.